

І.О. Кудряшов, доц. (*ХДУХТ, Харків*)
О.В. Смоленський, студ. (*ХДУХТ, Харків*)

ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ ПАРАЛІМПІЙСЬКОГО РУХУ В СУЧАСНІЙ УКРАЇНІ

На сучасному розвитку держави значення набуває проблема інтеграції людей з відхиленнями в розумовому і фізичному розвитку в соціумі. Адаптивна фізична культура і спорт інвалідів сприяють повного розкриття фізичних можливостей, дозволяють відчувати радості, повноти життя. Людина, що має відхилення у фізичному розвитку, за допомогою спорту має можливість самореалізуватися, вдосконалювати особистість, розширити соціальні контакти.

Паралімпійський рух – одна з найвищих проявів гуманізму минулого тисячоліття. У процесі непростих економічних реформ, складнощів розвитку Україна чинить ще один крок у систему цивілізованого світового суспільства.

Формування спортивного руху інвалідів у Україні припадає на 1989 р. Саме тоді починають створюватися фізкультурно-спортивні і оздоровчі клуби інвалідів. Згодом ці громадські об'єднання лягли в основу створення національної федерації спорту інвалідів з різними ураженнями. Громадськість інвалідів активно боролася за визнання державою соціальної значимості фізкультурно-спортивного руху, і необхідності відповідної державної підтримки. Завдяки спільним зусиллям громадських організацій інвалідів відбувся підйом масового спорту інвалідів.

Україна єдина держава, яка створена державна система управління спортом інвалідів й прийнята державна програма їх підтримки. Отже, формування організаційних і нормативно-правових основ становлення та розвитку паралімпійського спорту Україні як одного із напрямів у сфері спортивної діяльності підтверджує необхідність розв'язання цієї проблеми лише на рівні держави.

У 1991 р. Верховна Рада України прийняла Закон «Про основи соціальної захищеності інвалідів в Україні» і згідно з цим документом і була прийнята державна програма, виходячи з якої у 1992 р. України створено систему державних центрів реабілітації і спорту інвалідів, налічуючи близько 600 штатних фахівців. Питання фізичної культури та спорту людей відхиленнями в розумовому і фізичному розвитку також є такі у заключних положеннях Закону України «Про фізичну культуру й спорт», права людей обмеженими фізичними можливостями щодо участі у великому спорті зафіксовані у Законі України «Про підтримку олімпійського, паралімпійського руху та спорту вищих досягнень в

Україні». Основним програмним методичним документом, що розглядає всіх аспектів фізкультурно-реабілітаційної і спортивної роботи з інвалідами є цільова комплексна програма «Фізичне виховання – здоров'я нації».

У 1993 р. рішення президента України було створено Український Центр фізичної культури та спорту інвалідів «Інваспорт» та її 27 регіональних відділень, що забезпечують запровадження у життя державної політики щодо питань фізичної культури та спорту інвалідів у Україні.

Система фізичної культури та спорту інвалідів входять такі підсистеми:

- 1) лікувально-реабілітаційну;
- 2) фізкультурно-оздоровчу;
- 3) масовий спорт інвалідів;
- 4) спорт найвищих досягнень, включаючи змагання.

Робота Українського і регіональних центрів «Інваспорт» спрямовано вдосконалення системи її подальшого розвитку фізичної культури та спорту серед інвалідів. Досягнення спортсменів-інвалідів на престижних міжнародних змаганнях сприяють зміцненню авторитету України у міжнародному спортивному співтоваристві.

Однією з напрямів розвитку паралімпійського спорту України є і тісне співробітництво державних та громадських організацій.

Національний комітет спорту інвалідів України координує діяльність громадського спортивного руху інвалідів і об'єднує чотири національних федерації спорту інвалідів із враженнями зору, слуху, опорно-рухового апарату і інтелекту. Розгалужена система фізичної культури та спорту інвалідів дозволяє охопити всіх людей фізичними вадами, бажаючих займатися спортом. Більше 28 тис. інвалідів, у тому числі 14500 – діти шкільного віку, відвідують фізкультурно-реабілітаційні групи і спортивні секції по 25 видів спорту.

Проводиться понад 200 чемпіонатів, першостей і кубків із 17 видів спорту серед інвалідів з ушкодженнями зору, слуху, опорно-рухового апарату і інтелекту.

Найбільш популярними видами спорту серед інвалідів є легка атлетика, якою займаються 2917 чол., теніс настільний – 1513 чол., шахи – 1404 чол., футбол – 1685 чол., плавання – 1050 чол., шашки – 1024 чол. До занять у спортивних секціях та фізкультурно-реабілітаційних групах залучено приблизно 14,5 тис. школярів, тобто на 1,1 тис. більше ніж у минулому році. Це ще раз доводить що, державі не байдужі люди з вадами розумового або фізичного характеру.